Norske arkitekters landsforbund

Dato: 22.10.2026

Til: Akershus fylkeskommune og Oslo kommune
post@afk.no, postmottak@byr.oslo.kommune.no

HØRING REGIONAL PLAN FOR KONKURRANSEKRAFT OG VERDISKAPING
sak 2026/26056 i Akershus FK og sak 26/1872 i Oslo

Norske arkitekters landsforbund (NAL) støtter ambisjonen om å styrke Oslo og Akershus som en konkurransedyktig, attraktiv og omstillingsdyktig region. NAL mener offentlig sektors rolle som bestiller bør prioriteres i oppfølgingen av planen. Gjennom anskaffelser som fremmer arkitektonisk kvalitet, innovasjon og deltakelse fra små og mellomstore virksomheter, kan kommunene og fylkeskommunen bidra til både næringsutvikling og langsiktige samfunnsverdier.

Dette henger nært sammen med hvordan vi utvikler byer, tettsteder og bygde omgivelser. Regional plan for konkurransekraft og verdiskaping og Regional plan for areal og mobilitet er på høring samtidig og skal virke sammen. Det er avgjørende. Arealbruk, mobilitet, arkitektur og stedskvalitet påvirker både regionens attraktivitet, næringslivets rammevilkår og muligheten for grønn omstilling.

NALs innspill avgrenser seg til sammenhengen mellom næringsutvikling, kvalitet i de bygde omgivelsene og offentlig sektors rolle som bestiller. Planforslaget har gode ambisjoner for innovasjon og omstilling, men betydningen av arkitektur, stedskvalitet og bygge-, arkitektur- og eiendomsnæringen bør følges tydeligere gjennom i strategier og handlingsprogram.

1. Bruk offentlige anskaffelser til å fremme kvalitet og innovasjon

NAL støtter planens ambisjon om at en større andel offentlige anskaffelser skal være innovative og vurderingen av at offentlige konkurranser ofte er utformet slik at små bedrifter har vanskelig for å delta, og at bestillerkompetansen må styrkes.

Offentlig sektor er en stor bestiller av bygg, byrom, infrastruktur og rådgivende tjenester, og anskaffelsespraksisen påvirker kvaliteten på det som bygges, næringens mulighet til å utvikle nye løsninger og hvilke fagmiljøer som får mulighet til å konkurrere.

Kvalitetsbaserte konkurranser og arkitektkonkurranser kan åpne for flere løsningsforslag, fremme innovasjon og gi nye og mindre fagmiljøer tilgang til markedet.

NAL anbefaler at H36 også omfatter utvikling av anskaffelses- og konkurranseformer som fremmer kvalitet, innovasjon og reell markedsadgang for små og mellomstore kompetansebedrifter.

2. Gjør bygge-, arkitektur- og eiendomsnæringen til en tydelig arena for grønn omstilling

Planen peker på sirkulære verdikjeder, energieffektivisering og ombruk, og omtaler bygg og anlegg som et relevant område. Dette bør få en tydeligere plass i gjennomføringen av planen.

En stor del av bygningsmassen vi skal bruke i 2040 er allerede bygget. Transformasjon, rehabilitering, ombruk og bedre utnyttelse av eksisterende bygg representerer både et stort klima- og ressurspotensial og et marked for innovasjon og verdiskaping.

NAL anbefaler at H25 og H26 eksplisitt omfatter transformasjon og viderebruk av eksisterende bygg, ombruk og arealeffektivitet, og at bygge-, arkitektur- og eiendomsnæringen involveres i gjennomføringen.

3. Følg opp arkitektur og stedskvalitet som del av verdiskapingen

Planen peker på arkitekt- og ingeniørtjenester som kunnskapsintensive næringer med en nøkkelrolle i regionens verdikjeder. Den fremhever også attraktive omgivelser, gode boligområder og fysisk infrastruktur som viktig for verdiskaping og for å tiltrekke arbeidskraft. NAL støtter denne forståelsen.

Attraktive steder er ikke bare en ramme rundt verdiskapingen – utviklingen av gode steder er i seg selv verdiskaping. Kvaliteten på boliger, arbeidsplasser, offentlige rom, byer og tettsteder påvirker hvor mennesker ønsker å bo og arbeide og hvor virksomheter etablerer seg. Samtidig skaper god arkitektur langsiktige samfunnsverdier gjennom bygg og steder som fungerer godt, varer lenge og kan tilpasses nye behov.

NAL anbefaler at denne forståelsen følges tydeligere opp i handlingsprogrammet, slik at arkitektur og stedskvalitet inngår i gjennomføringen av planens mål for konkurransekraft og langsiktig verdiskaping.

NAL anbefaler at bygge-, arkitektur- og eiendomsnæringen og relevante fag- og bransjeorganisasjoner inkluderes aktivt i oppfølgingen av disse tiltakene.

4. Ta arkitektur og stedskvalitet inn i H33

NAL støtter H33 om å styrke kunnskapen om sammenhengene mellom areal, mobilitet, infrastruktur, innovasjon og næringsutvikling. Men hvordan vi bygger og utvikler stedene, og hvilke kvaliteter dette skaper, er en vesentlig del av denne sammenhengen.

NAL foreslår at H33 endres til:

«Styrke kunnskapen om sammenhengene mellom areal, mobilitet, infrastruktur, arkitektur og stedskvalitet, innovasjon og næringsutvikling.»

Norske arkitekters landsforbund

Dato: 22.10.2026

5. Involver arkitekt-, bygge- og eiendomsbransjen i gjennomføringen

Skal ambisjonene om sirkulær økonomi, energieffektivisering, innovasjon og bedre sammenheng mellom areal- og næringsutvikling realiseres, må næringene som skal utvikle og transformere de fysiske omgivelsene være med.

Planen inviterer organisasjonene til samarbeid om gjennomføringen. NAL ønsker å bidra til dette samarbeidet, særlig i oppfølgingen av H25, H26, H33 og H36. NAL kan bidra med arkitektfaglig kompetanse, kontakt med fag- og bransjemiljøer og kunnskap om blant annet transformasjon og ombruk, arkitektonisk kvalitet og kvalitetsbaserte anskaffelses- og konkurranseformer. NAL anbefaler at arkitekt-, bygge- og eiendomsbransjen inkluderes aktivt i oppfølgingen av disse tiltakene.

Oslo og Akershus' konkurransekraft fram mot 2040 vil også avhenge av hvordan vi forvalter, transformerer og utvikler den bygde regionen. Arkitektur og stedskvalitet må derfor ses som en del av verdiskapingen – og næringen som skal bidra til å realisere denne omstillingen må være med i gjennomføringen.

Vennlig hilsen
Norske arkitekters landsforbund (NAL)

Tina Larsen, president, arkitekt MNAL